

Nekaj novosti v razdeljevanju dobička v »Iskri«

S svojim novim tarifnim pravilnikom je delavski svet tovarne »Iskra« v Kranju izvedel nov način delitve tistega dela dobička, ki ostane podjetju za povečanje plač nad tarifnimi postavkami.

Od tistega dela ustvarjenega dobička, ki ostane podjetju za povečanje plač, izločajo 5% v sklad za vzajemno pomoč, ki ga upravlja delavski svet podjetja. Smoter sklada za vzajemno pomoč je dvojen.

Del teh sredstev je namenjen kot pomoč tistim članom kolektiva, ki živijo v težavnih socialnih razmerah, nadalje članom kolektiva v primeru huđe, dolgotrajne bolezni, v primeru nesreče itd. Kratko: ta pomoč je namenjena vsem tistim članom kolektiva, katerih zaslužek v danem položaju komaj zadostuje za vzdrževanje družine.

Drugi del sredstev iz sklada za vzajemno pomoč je določen za denarna posojila članom kolektiva. Obresti za posojila so minimalne, ker morajo samo kriti manipulativne stroške sklada. Ta sklad upravlja delavski svet s pomočjo posebnega odbora.

Drugi del dobička, ki je določen za povišanje plač, izplačajo po plačilu vseh drugih dajatev takole: 50% zneska se razdeli vsem članom kolektiva v enakem znesku; drugih 50% razdelijo v sorazmerju z ustvarjenim zaslužkom na temelju tarifne postavke ali po delovnem učinku vsakega člana delovnega kolektiva.

Ta način razdelitve naj omogoči, da bodo dobiček razdelili članom kolektiva bolj enakomerno kakor doslej, ker bodo po zaslužku razdelili le polovico dobička, medtem ko bodo od ostanka vsi člani delovnega kolektiva prejeli enak znesek. Ta ukrep bo omogočil, da se bodo povečali dejanski dohodki nekvalificiranih delavcev v »Iskri«.

Obratni delavski sveti v rudnikih zaječarskega okraja

V pripravah na prvi kongres delavskih svetov so v promogovinskih zaječarskega okraja spet pokrenili vprašanje, ali naj bi razen centralnih volili tudi obratne delavske svete. To vprašanje je znova postalo aktualno po združitvi rudnikov in po organiziranju treh rudnikov namesto dosedanjih sedmih. V ernotimoških rudnikih (Rtanj in Bogovina), kajževskih (Dobra sreča, Podvis in Dubrava) in v zaječarskih (Vrška Cuka in Lubnica) so na številnih sestankih sindikalnih organizacij in delavskih svetov soglasno izrekli mnenje, da je treba v takih podjetjih, ki jih sestavljajo posebni, pogosto oddaljeni obrati, vsekakor organizirati tudi obratne delavske svete. To posebno zato, ker se sedanji obrati — nekdanji samostojni rudniki — razlikujejo drug od drugega po problematiki, mehanizaciji, delovnih pogojih in podobno ter bi tako obratni delavski sveti lahko uspešneje reševali te probleme.

To ne pomeni, da združitev rudnikov ni bila koristna. Nasprotno, praksa je pokazala upravičenost tega ukrepa, posebno glede uporabljanja delovne sile in mehanizacije kakor tudi uporabe investicijskih sredstev.

M. M.

Novo oblike dela delavskega sveta

v tovarni »8. mart« v Subotici

Lani so si organi delavskega samoupravljanja v tovarni nogavic »Osmi mart« v Subotici prizadevali, da pritegnejo k sodelovanju pri upravljanju podjetja več delavcev, ki niso bili izvoljeni v delavski svet. Razen članov delavskih svetov so pri posameznih nalogah zaposlili tudi druge uglednejše delavce.

Rezultati so bili zadovoljivi. Na letnem sestanku, ki so ga sklicali ob pripravah na volitve delegatov za kongres in na volitve novih članov sveta, je bilo sklenjeno, da organizirajo iz vrst teh uglednejših delavcev komisije. Novi delavski svet se je takoj po svojem prvem sestanku lotil dela: organiziral je komisijo za delo in delovna razmerja, tarifno komisijo, disciplinsko komisijo in komercialno komisijo. Posebej je formiral še tehnično komisijo. Tako so razen delavskega sveta zaposlili pri raznih nalogah še približno deset ljudi.

Ze iz same njihove sestave so razvidne tudi naloge posameznih komisij. Posebna komisija se bo na primer ukvarjala z vzpostavljanjem novih delovnih odnosov v podjetju. To bo odslej opravljala skupina delavcev, ki so zaposleni okrog delavskega sveta. Naloga tarifne komisije je kontrolirati gibanje sistema nagrajevanja in pripravljati nove predloge za stimuliranje proizvajalcev. Z njo bo vedno v

zvezi tudi tehnična komisija, katere osnovna naloga je proučevati delovno storilnost in predlagati ukrepe za njeno povečanje. Komisija za komercialne posle bo proučevala politiko cen in tržišče.

To niso nobene nove naloge v katerikoli tovarni. Dejansko je novo le to, da bodo pri njih razen skupine strokovnjakov, ki jim je to osnovno delo, delali tudi delavci, ki neposredno upravljajo.

Kar pa je najvažnejše, ta način dela ima še eno pozitivno lastnost: tako se razširja samouprava v tovarni. Pa ne samo to. Posredno se pri reševanju posameznih specializiranih problemov član delavskih svetov, ki so hkrati tudi vodje komisij, dejansko usposablja za aktivnejše sodelovanje pri reševanju problemov podjetja. Do zdaj so pri reševanju problemov aktivno sodelovali večinoma samo neposredni voditelji tovarne, strokovnjaki, ki so pripravljali material, kakor tudi tisti člani delavskega sveta, ki so pripravljali sestaneke. Zato pomeni organiziranje komisij korak naprej pri samoupravljanju, ker vodi k usposabljanju neposrednih proizvajalcev za voditelje. Z delom v komisijah vključuje delavski svet v upravljanje nove, bodoče svoje člane, katerim delo v zvezi z upravljanjem ne bo več tako tuje.

D. Kucurski

Prisilne uprave v nekaterih osijeških podjetjih

V zadnjem letu dni so v Osijeku uvedli več prisilnih uprav in izvedli več obravnav o izgubah v osijeških podjetjih. To je začelo vplivati tudi na izpolnjevanje plana. Ni še minilo niti prvo polletje in že je nevarnost, da bo prišlo v osijeških podjetjih do izgube več desetih milijonov dinarjev.

Po poti »Slavonke« in »Tovljača«, ki sta končala poslovanje z milijonskimi izgubami, je šlo sedaj tudi podjetje »Mesopromet«. Pred mesecem dni je v svojem zaključnem računu izkazalo blizu 40 milijonov dinarjev izgube. S kasnejšo revizijo je bila ta vsota zmanjšana, kljub temu pa bo ostala bilanca negativna, ker znaša primanjkljaj približno 20 milijonov dinarjev. Ljudski odbor občine Gornji grad v Osijeku je sklenil uvesti v »Mesopromet« prisilno upravo, ki bo poskušala urediti stanje. Kaj bo sledilo, je negotovo. Mesto Osijek ne more ostati brez nobenega velikega podjetja te vrste, nihče pa ne mara jamčiti, da bodo izgube, ki so zelo velike, sanirane.

Na zadnji seji sveta za gospodarstvo in kmetijstvo osiješkega okrajnega odbora so prav tako svetovali občinskemu ljudskemu odboru Cepin, naj sprejme sklep o uvedbi prisilne uprave na kmetijskem posestvu »Branjevinca«, ki je zaradi nesolidnega poslovanja izkazalo v svojem sklepnem računu milijonske izgube.

Podobno stanje slutijo še v nekaterih osijeških podjetjih, kakor sta »Oganj« in tovarna vžigalic »Drava«. Doslej se v teh podjetjih niso pokazale kakšne večje izgube, njihovo vsakdanje poslovanje pa kljub temu ne jamči nadaljnjih uspehov v proizvodnji. V tovarni vžigalic se je šele ob pregledu zaključnega računa videlo, da nekaj ni v redu. Voditelji podjetja in organi upravljanja niso storili ukrepov, da bi izboljšali kakovost proizvodnje, kar je posebno važno za tuje tržišče. V tem

podjetju so z anketo ugotovili, da pride na dva in pol delavca, ki delajo v proizvodnji, po en uslužbenec, kar je veliko. Organizacija Zveze komunistov je že večkrat opozarjala na določene slabosti v tem podjetju. Toda slabosti so samo ugotavljali, niso pa storili nič odločnejšega, da bi jih odpravili.

Zato se je tudi lahko zgodilo, da je podjetje »Dolac«, ki je mnogo manjše, osvojilo domače tržišče, delno pa tudi tuje, medtem ko ostajajo izdelki osiješke tovarne »Drava« na skladišču. Z analizo stanja v tem podjetju so ugotovili, da so krivi neuspeha predvsem slabe organizacije proizvodnje, veliko število izgubljenih delovnih dni, neproduktivna delovna sila itd.

Gospodarski svet gornjegrajske občine v Osijeku je ugotovil, čeprav ne dovolj zgodaj, da bi lahko prišlo do velikih izgub tudi v tem podjetju in je sklical sestanek s člani delavskega sveta in drugimi voditelji tovarne vžigalic »Drava«. Opozoril jih je na slabosti v njihovem delu in na možnost njihove odstranitve. Občinski odbor Zveze komunistov je razpravljal o teh problemih, ni pa še vedno dokončno odločeno, kako naj se pomaga takim podjetjem, da bi se znašla in izboljšala kakovost izdelkov, se lotila proučevanja tržišča in njegovih zahtev.

Zbori volivcev in druga osiješka javnost po pravici vprašujejo: zakaj prihaja do takih nihanj v osiješkem gospodarstvu in do tolikšnih izgub? Ali ne gre tu tudi za mnoge subjektivne slabosti, ki bi jih bilo treba odpraviti, da bi se izognili tako velikim izgubam, ki terjajo, da se v posamezna podjetja uvaja prisilna uprava.

K. K.